

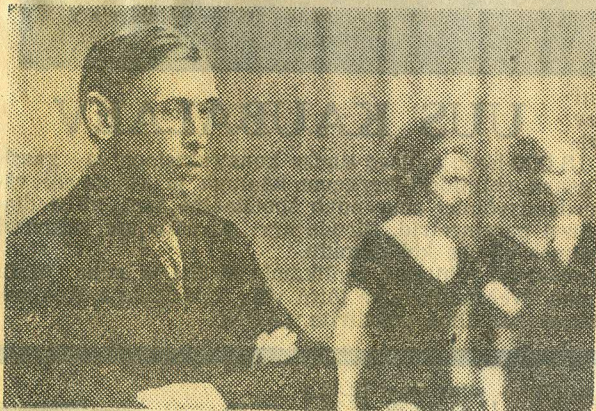
OL nr. 307, 29. XII 1965. a.

Kohtume taas «Pähklipurejaga»

Kohtumine saab teoks «Estonias» vana-aasta õhtul. «Pähklipureja» jõuab «Estonias» lavale kolmandat korda. Kolmandat korda ilmub meie teatri kavaltehtedele ka Enn Suve nimi. Tema kaks eelmist tööd «Estonias» — «Jumaliku komöödia» tantsud ja Stravinski «Lugu sõdurist» jätsid soodsa mulje. Neis oli mõtteküpsust, kuigi ballettmeister ise oli 1963. aastal neid lavastades alles

Moskva Lunatšarski-nim. Teatriinstituudi üliõpilane.

Nüüd on Enn Suvel juba rohkem kui aasta professionaalse ballettmeisteri staaži, paraku küll mitte koduvabariigis töötades. Meie kunstielule on see ballettmeistrite defitsiit-sust arvestades kaotuseks. Noore kunstniku silmaring aga muidugi ainult võitis. Töötada Suures Teatris on nagu teiseks ülikooliks.

BALLETTMEISTER ENN SUVEL

1964/65. hooaja aväetendusena esietendus seal Enn Suve lavastuses «Sõduri lugu». Selliste kuulsuste nagu Jelena Rjabinkina, Gennadi Ledjahhi ja Maris Liepa kõrval on selles lavastuses kaasa teinud ka Tiiu Randviir. Kindlasti on selle tore fakti teoks-saamisel Enn Suvel omad teened.

Praegu kohtame Suure Teatri kontserdiprogrammides Enn Suve lavastatud Štšedriini «Vallatuid täastuškaid» Rjabinkina, Popko, Bogomolova jt. tunnustatud kunstnike osavõtul. Sama numbri esitas Suur Teater ka kaasaegsete koreograafiliste miniatuuride ülevaatusel.

Sama teatri artistidele on ballettmeister loonud ka mitmeid huvitavaid kontsertnumbreid, nagu Debussy «Undiin», Skrjabini 5. sonaadi põhjal «Tütarlaps ja Surm» jt.

Töö ansamblis «Jäaballett» on kunstniku viinud meie maa mitmetesse paikadesse, kaasa arvatud Kesk-Aasia. Pärast esi-

etendust «Estonias» ootab Enn Suve jällegi «Jäaballett», kus uuel aastal peab esietenduma Levitini-Lavrovski «Lumehelbeke». Kui eelnevale lisada veel Šostakovitši 5. klaverikontserdi lavastus Moskva Operetteatris, siis on ilmne, et tegemist on tööka kunstnikuga.

Enn Suvel kui ballettmeisterit iseloomustab stereotüüpse mõtlemise puudumine. Seejuures ei ole novaatorlus tema töödes eesmärgiks omaette.

Nüüd kutsus «Estonia» Enn Suve jälle kodulinna tööle. «Pähklipureja» on talle esimeseks «täiemet-raaziliseks» «pähklikks», mida pole sugugi kerge katki pureda. Käesolevas lavastuses on ballettmeister kõrvale heitnud kõik varasemates lavastustes sisse toodud muinasjutu reaalsusele «lähendamise» püüded. Seekord ei kardeta muinasjutulisust, ja see on hästi kooskõlas Tšaikovski muusikaga.

HEINO AASSALU

* * *

Ballett «Pähklipureja» on Tšaikovski üks viimaseid teoseid. Muusika valmis ajavahemikul 1891. aasta veebruarist kuni 1892. a. märtsini ning 6. detsembril 1892. a. esietendus teos Peterburis Maria teatris. Balleti libreto kirjutas Marius Petipa, kes lähtematerjalina kasutas saksa kirjaniku E. T. A. Hoffmanni muinasjuttu «Pähklipureja» ja hiirtekuningas ning sama teose A. Dumas' vanema poolt ümber töötatud prantsuskeelset varianti.

Kuigi muinasjutuline tagapõhi on «Pähklipurejale» kindlustanud jääva koha nooremate teatrisõprade repertuaaris, leiab ballett siiski samaväärset hindamist ka täiskasvanute poolt, ja seda eeskätt just tänu Tšaikovski imekaunile muusikale, mis paljude kriitikute arvates on Tšaikovski balletilooringu tipuks.

«Estonia» lavale jõudis «Pähklipureja» esmakordselt 1935/36. a. hooajal ballettmeister Rahel Olbrei lavastuses ning kujunes üheks esimeseks tähelepanuväärseks teetähiseks meie noore ballettikunsti arenguteel.

Nagu öeldud, on Enn Suve käesolev lavastus «Pähklipureja» kolmandaks koreograafiliseks lahenduseks «Estonias». Ballettmeister-repetiitor, Vene NFSV teeneline kunstnik Niina Ulanova, vabariigi teeneline kunstnik Neeme Järvi ja Eldor Renter olid seejuures noore ballettmeisteri kõige lähemateks abilisteks ning mõttekaaslasteks.

Kuigi «Pähklipurejas» pole

FEE DRAZEE (TIJU RANDVIIR) JA PRINTS MARTSI-PAN (JÜRI LASS) TŠAIKOVSKI BALLETIST «PÄHKLI-PUREJA».

tervet etendust läbivaid tant-supartiisid, annavad tema ilmekad divertimentlikud numbrid siiski suuri võimalusi meie balletitrupi võime-te maksimaalseks rakendamiseks.

Etendusel on kaastegevad vabariigi teenelised kunstnikud Aime Leis, Tiiu Randviir, Ülle Ulla ja Eike Ülevain, balletisolistid Svetlana

Balojan, Larissa Kaur, Berta Krumm, Juta Lehiste, Väino Aren, Endrik Kerge, Jüri Lass, Verner Loo jt. ning arvukalt Koreograafiakooli õpilasi, kelle hulgas Anne Kuldva ja Riina Uustalu ning Endel Poom ja Sergei Pritutski esinevad vastavalt Klaara ja Pähklipureja osas.

A. MIKK